

M.A. (Semester – I) Examination, 2009
PALI (Paper – 1.1) (Compulsory Paper)
(New Course)
(2008 Pattern)
History of Pali Language and Literature

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

- Note : 1) Attempt any five.*
2) Each question carries equal marks.

Q. 1 A. Discuss the theories of the homeland of Pāli Language. 16
पालि भाषेच्या उत्पत्ती – स्थानविषयक सिद्धांताची चर्चा करा.

Or / किंवा

B. Discuss the origin of the word Pāli.
पालि शब्दाच्या व्युत्पत्तीविषयी चर्चा करा.

Q. 2 A. Elucidate the life and works of Buddhaghoṣa. 16
बुद्धघोषाचे जीवन व कार्य यावर प्रकाश टाका.

Or / किंवा

B. Elucidate the life and works of Buddhadatta
बुद्धदत्ताचे जीवन व कार्य यावर प्रकाश टाका.

Q. 3 A. Discuss the subject matter and period of Milindapañha. 16
मिलिंदपण्ह ची विषयवस्तू आणि त्याचा काळ याविषयी चर्चा करा.

Or / किंवा

B. Discuss the subject matter and period of Visudhimagga.
विशुद्धिमग्गाच्या विषयवस्तूची चर्चा करा.

Q. 4 Explain critically **any one** of the following. 16
खालीलपैकी **कोणत्याही एकाचे** चिकित्सक स्पष्टीकरण करा.

- a) Whether Abhidhammapiṭaka is a Buddha's vacana ?
अभिधम्मपिटक हे बुद्धवचन आहे का ?

b) Composition of Vinayapiṭaka and its importance in understanding the Buddhist Order

विनयपिटकाची रचना व बौद्ध संघ समजून घेण्याच्या दृष्टीने त्याचे महत्त्व.

c) Composition of Samyuttanikaya and its salient features

संयुत्तनिकायाची रचना व त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये.

Q. 5 A. Discuss the importance and contents of Jataka.

16

जातकाचे महत्त्व आणि विषयवस्तू यांची चर्चा करा.

Or/ किंवा

B. Discuss the importance and contents of Therigatha.

थेरीगाथेचे महत्त्व आणि विषयवस्तू यांची चर्चा करा.

Q. 6 A. Discuss the salient features of Vamsa literature.

16

वंश साहित्याच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

Or/ किंवा

B. Discuss the importance and contents of the Mahāvamsa.

महावंसाचे महत्त्व आणि त्याची विषयवस्तू यांची चर्चा करा.

Q. 7 A. Discuss the origin and development of Pali grammatical literature 16

पालि व्याकरण साहित्याचा उगम व विकासाची चर्चा करा.

Or/ किंवा

B. Salient features of commentarial literature

अनुकथा साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये

M.A. (Semester – I) Examination, 2009
PALI (Paper – 1.2) (2008 Pattern)
Sutta Literature : धम्मपद, सुत्तनिपात (Compulsory)
Dhammapada and Suttanipata

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

1. Translate into **English** or **Marathi** any two from group 'A' and any two from group 'B'.

16

गट 'A' मधून कोणत्याही दोहोंचे आणि गट 'B' मधून कोणत्याही दोहोंचे मराठी अथवा इंग्रजीत भाषांतर करा.

A) 1) बहुम्पि चे संहित भाससानो, न तक्करो होति नरो पमत्तो ।

गोपोव गावो गणयं परेसं, न भागवा सामञ्जस्स होति ॥

अप्पम्पि चे संहित भासमानो, धम्मस्स होति अनुधम्मचारी ।

रागञ्च दोसञ्च पहाय मोहं, सम्मप्पजानो सुविमुत्तचित्तो ।

अनुपादियानो इध वा हुरं वा, स भागवा सामञ्जस्स होति ॥

2) पुत्ता मत्थि धनमत्थि, इति बालो विहज्जति ।

अत्ता हि अत्तनो नत्थि, कुतो पुत्ता कुतो धनं ॥

थो बालो मज्जति बाल्यं, पण्डितो वापि तेन सो ।

बालो च पण्डितमानी, स वे “बालो” ति वुच्चति ॥

3) फेणूपमं कायमिमं विदित्वा, मरीचिधम्मं अभिसम्बुधानो ।

धेत्वान मारस्स पपुप्फकानि, अदस्सनं मच्चुराजस्स गच्छे ॥

पुप्फानि हेव पचिनन्तं, व्यासत्तमनसं नरं ।

सुत्तं गामं महोधोव, मच्चु आदाय गच्छति ॥

P.T.O.

- B) 1) “गोपी मम अस्सवा अलोला, (इति धनियो गोपो)
दीघरत्तं संवासिया मनापा ।
तस्सा न सुणामि किञ्चि पापं, अथ चे पत्थयसी पवस्स देव” ॥
“चित्तं मम अस्सवं विमुत्तं, (इति भगवा) दीघरत्तं परिभावितं सुदन्तं ।
पापं पन मे न विज्जति, अथ चे पत्थयसी पवस्स देव” ॥
- 2) “सद्धा बीजं तपो वुट्ठि, पञ्चा मे युगनङ्गलं ।
हिरी ईसा मनो योत्तं, सति मे फालपाचनं ॥
“कायगुत्तो वचीगुत्तो, आहारे उदरे यतो ।
सच्चं करोमि निदानं, सोरच्चं मे पमोचनं ॥
- 3) “पुच्छामि तं गोतम भूरिपज्ज, कथङ्करो सावको साधु होति ।
थो वा अगारा अनगारमेति, अगारिनो वा पनुपासकासे ॥
तुवं हि लोकस्स सदेवकस्स, गतिं पजानासि परायणं च ।
न चत्थि तुल्यो पिपुणत्थदस्सी, तुवं हि बुद्धं पवरं वदन्ति ॥

2. Explain with reference to context **any two** from group ‘A’ and **any two** from Group B :

16

गट ‘A’ मधून कोणतेही दोन आणि गट ‘B’ मधून कोणतेही दोन ससंदर्भ स्पष्ट करा.

- A) 1) तमेव सब्बे पि सुस्सूसमाना, तं नो वद पुच्छितो बुद्धसेट्ठ ॥
2) “भुज्जन्तु भवं गोतमो पायासं । कस्सको भवं, यं हि भवं गोतमो अमतप्फलं कसिं कसति” इति ।
3) “उपधी हि नरस्स सोचना, न हि सो सोचति थो निरूपधी” ति ।
- B) 1) यावजीवम्पि चे बालो, पण्डितं पयिरूपासति ।
न सो धम्मं विजानाति, दब्बी सूपरसं यथा ॥
2) चित्तं रक्खेथ मेधावि, चित्तं गुत्तं सुखावहं ॥
3) ‘पुज्जं मे कत’ न्ति नन्दति, भिय्यो नन्दति सुग्गतिं गतो ॥

3. Critically evaluate अप्पमादवग्ग.

16

अप्पमादवग्गाचे विवेचक परीक्षण करा.

OR/किंवा

Explain the importance of छम्मपद in Pali Literature.

पालि साहित्यातील छम्मपदाचे महत्त्व विशद करा.

4. Critically examine खग्गविसाणसुत्त or वसलसुत्त.

खग्गविसाणसुत्त किंवा वसलसुत्ताचे विवेचक परीक्षण करा.

16

5. Give short notes. Both groups **compulsory**.

टीपा द्या. दोन्ही गट आवश्यक.

16

A) पुप्फवग्ग or चित्तवग्ग

B) Behaviour of गृहस्थ गृहस्थाचा आचार.

OR/किंवा

Prose passage in कसिभारद्वाजसुत्त.

कसिभारद्वाजसुत्तातील गद्य उतारे.

M.A. (Semester – I) Examination, 2009
PALI (Paper – 1.3) (New Course) (Compulsory Paper)
Vinaya Literature (Mahāvagga) (2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q. 1. Translate **any two** of the following into English or Marathi. (16)

प्र. १. खालीलपैकी कोणत्याही वेप उताऱ्यांचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा. (१६)

१. अथ खो भगवतो एतदहोसि- “कस्स नु खो अहं पठमं धम्मं देसेय्यं? को इमं धम्मं खिप्पमेव आजानिस्सती”ति? अथ खो भगवतो एतदहोसि- “बहुकारा खो मे पञ्चवगिया भिक्खू, ये मं पधानपहितत्तं उपट्ठहिंसु; यंनूनाहं पञ्चवगियानं भिक्खूनं पठमं धम्मं देसेय्य”न्ति। अथ खो भगवतो एतदहोसि- “कहं नु खो एतरहि पञ्चवगिया भिक्खू विहरन्ती”ति? अहसा खो भगवा दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन पञ्चवगिये भिक्खू बाराणसियं विहरन्ते इसिपत्तेने मिगदाये। अथ खो भगवा उरुवेलायं यथाभिरन्तं विहरित्वा येन बाराणसी तेन चारिकं पक्कामि। अहसा खो उपको आजीवको भगवन्तं अन्तरा च गयं अन्तरा च बोधिं अद्धानमग्गप्पटिपन्नं, दिस्वान भगवन्तं एतदवोच- “विप्पसन्नानि खो ते, आवुसो, इन्द्रियाणि, परिसुद्धो छविवण्णो परियोदातो। कंसि त्वं, आवुसो, उद्दिस्स पब्बजितो? को वा ते सत्था? कस्स वा त्वं धम्मं रोचेसी”ति?
२. तेन खो पन समयेन भगवा रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय अज्झोकासे चङ्कमति। अहसा खो भगवा यसं कुलपुत्तं दूरतोव आगच्छन्तं, दिस्वान चङ्कमा ओरोहित्वा पज्जत्ते आसने निसीदि। अथ खो यसो कुलपुत्तो भगवतो अविदूरे उदानं उदानेसि- “उपट्ठतं वत भो, उपस्सट्ठं वत भो”ति। अथ खो भगवा यसं कुलपुत्तं एतदवोच- “इदं खो, यस, अनुपट्ठतं, इदं अनुपस्सट्ठं। एहि यस, निसीद, धम्मं ते देसेस्सामी”ति। अथ खो यसो कुलपुत्तो- इदं किर अनुपट्ठतं, इदं अनुपस्सट्ठन्ति हट्ठो उदग्गो सुवण्णपादुकाहि ओरोहित्वा येन भगवा तेनुपसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं निसीदि। एकमन्तं निसिन्नस्स खो यसस्स कुलपुत्तस्स भगवा अनुपुब्बि कथं कथेसि, सेय्यथिदं- दानकथं सीलकथं सग्गकथं, कामानं आदीनवं ओकारं संकिलेसं, नेक्खम्मे आनिसंसं पकासेसि।
३. अथ खो सारिपुत्तस्स परिब्बाजकस्स एतदहोसि- “अकालो खो इमं भिक्खुं पुच्छित्तुं, अन्तरघरं पविट्ठो पिण्डाय चरति। यंनूनाहं इमं भिक्खुं पिट्ठितो पिट्ठितो अनुबन्धेय्यं, अत्थिकेहि उपज्जातं मग्ग”न्ति। अथ खो आयस्मा अस्सजि राजगहे पिण्डाय चरित्वा पिण्डपातं आदाय पटिक्कमि। अथ खो सारिपुत्तोपि परिब्बाजको येनायस्मा अस्सजि तेनुपसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा आयस्मता अस्सजिना सद्धिं सम्मोदि, सम्मोदनीयं कथं सारणीयं वीतिसारेत्वा एकमन्तं अट्ठासि। एकमन्तं ठितो खो सारिपुत्तो परिब्बाजको आयस्मन्तं अस्सजिं एतदवोच- “विप्पसन्नानि खो ते, आवुसो, इन्द्रियाणि, परिसुद्धो छविवण्णो परियोदातो। कंसि त्वं, आवुसो, उद्दिस्स पब्बजितो, को वा ते सत्था, कस्स वा त्वं धम्मं रोचेसी”ति? “अत्थावुसो,

P.T.O.

महासमणो सक्कपुत्तो सक्ककुल पब्बजितो, ताहं भगवन्तं उद्दिस्स पब्बजितो, सो च मे भगवा सत्था, तस्स चाहं भगवतो धम्मं रोचेमी”ति।

Q. 2 Give reference to context. (Any four) (16)

प्र. २. संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही चार) (१६)

१. “ये धम्मा हेतुप्पभवा, तेसं हेतुं तथागतो आह।
तेसञ्च यो निरोधो, एवंवादी महासमणो”ति ॥
२. एतं मे सावकयुगं, भविस्सति अगं भद्दयुगन्ति ॥
३. “यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा।
आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स।
विधूपयं तिष्ठति मारसेनं।
सूरियोव ओभासयमन्तल्लिक्ख”न्ति ॥
४. सेय्यथापि नाम सुद्धं वत्थं अपगतकालकं सम्मदेव रजनं पटिग्गहेय्य, एवमेव यसस्स कुलपुत्तस्स तस्मिंयेव आसने विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि ।
५. यथा यथा खो भगवा पञ्चवगिये भिक्खू उपसङ्कमति, तथा तथा पञ्चवगिया भिक्खू नासक्खिसु सकाय कतिकाय सण्ठातुं।
६. सोव लोके पठमं उपासको अहोसि तेवाचिको।

Q. 3. Answer **any one** of the following. (16)

प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (१६)

Explain in detail the renunciation of Yasa.

यसपब्बज्जेचे सविस्तर वर्णन करा.

OR

Explain in detail the doctrine of non-self.

अनत्तसिद्धांत स्पष्ट करा.

Q. 4 Answer **any one** of the following. (16)

प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (१६)

Explain the composition of the Vinayapitaka.

विनयपिटकाची रचना स्पष्ट करा.

OR

Explain the first sermon of the Buddha.

बुद्धाच्या प्रथम उपदेशाचे वर्णन करा.

Q. 5 Write detailed notes on any two of the following. (16)

प्र. ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर सविस्तर टीपा लिहा. (१६)

१. बोधिकथा

२. अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो

३. पटिच्चसमुप्पाद

M.A. (Semester – I) Examination, 2009
PALI (Paper – 1.4) (New Course)
Milindapañho :Bahirakatha to Nibanavagga
(2008 Pattern) (Compulsory Paper)

Time: 3 Hours

Total Marks: 80

Q.1. Translate into English or Marathi **any two** of the following 16

खालीलपैकी कोणत्याही दोन उताऱ्यांचे मराठी किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा.

- 1) अथ खो कोटिसता अरहन्तो आयस्मन्तं नागसेनं परिपुण्णवीसतिवस्सं रक्खिततले उपसम्पादेसुं । उपसम्पन्नो च पनायस्मा नागसेनो तस्सा रत्तिया अच्चेन पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पतचीवरमादाय उपज्झायेन सद्धिं गामं पिण्डाय पविसन्तो एवरु पं परिवितक्कं उप्पादेसि "तुच्छो बत मे उपज्झायो, बालो बत मे उपज्झायो, ठापेत्वा अवसेसं बुद्धवचनं पठनं मं अभिधम्मे विनेसी" ति । अथ खो आयस्मा रोहणो आयस्मतो नागसेनस्स चेतसा चेतोपरिवितक्कमज्जाय आयस्मन्तं नागसेनं एतदवोच "अननुच्छविकं खो नागसेन परिवितक्कं वितक्केसि, न खो पनेतं नागसेन तवानुच्छविक" न्ति
- 2) अथ खो मिलिन्दस्स रज्जो एतदहोसि "पण्डितो खो अयं भिक्खु पटिबलो मया सद्धिं सज्जपितुं, बहुकानि च मे ठानानि पुच्छितब्बानि भविस्सन्ति, याव अपुच्छितानि येव तानि ठानानि भविस्सन्ति, अथ सूरियो अत्थं गमिस्सति, यन्नूनाहं स्ये अन्तेपुरे सज्जपेय्य "न्ति । अथ खो राजा देवमन्तियं एतदवोच "तेन हि, त्वं देवमन्तिय, भदन्तस्स आरोचेय्यासि 'स्ये अन्तेपुरे रज्जा सद्धिं सज्जापो भविस्सती " ति । इदं वत्वा मिलिन्दो राजा उद्धायासना थेरं नागसेनं अपुच्छित्वा रथं अभिरुहित्वा "नागसेनो नागसेनो" ति सज्जायं करोन्तो पक्कामि । अथ खो देवमन्तियो आयस्मन्तं नागसेनं एतदवोच "राजा, भन्ते, मिलिन्दो एवमाह 'स्ये अन्तेपुरे रज्जा सद्धिं सज्जापो भविस्सती " ति ।
- 3) राजा आह "भन्ते नागसेन, यत्थ मनोविज्जाणं उप्पज्जति, फस्सोपि वेदनापि तत्थ उप्पज्जती " ति ? "आम, महाराज, यत्थ मनोविज्जाणं उप्पज्जति, फस्सोपि तत्थ उप्पज्जति, वेदनापि तत्थ उप्पज्जति, सज्जापि तत्थ उप्पज्जति, चेतनापि तत्थ उप्पज्जति, वितक्कोपि तत्थ उप्पज्जति, विचारोपि तत्थ उप्पज्जति, सब्बेपि फस्सप्पमुखा ?धम्मा तत्थ उप्पज्जन्ती " ति । "भन्ते नागसेन, किंल्लखणो फस्सो " ति ? "फुसनलक्खणो, महाराज, फस्सो" ति । " ओपम्मं करोही "ति । " यथा, महाराज, द्वे मेण्डा युज्झेय्युं, तेसु यथा एको मेण्डो, एवं चक्खु दद्दब्बं यथा दुतियो मेण्डो, एवं रुपं दद्दब्बं । यथा तेसं सन्निपातो, एवं फस्सो दद्दब्बो "ति ।

Q.2. Explain with reference to context **any four** of the following

16

खालीलपैकी कोणत्याही चारांचे संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा.

- 1) "नेसो जीवो, अस्सासपस्सासा नामेते कायसङ्गारा"
- 2) थेरो आह "किन्ति, महाराज, इदं दुक्खं निरुज्झेय्य, अज्जश्च दुक्खं न उप्पज्जेय्याति एतदत्था, महाराज, अम्हाकं पब्बज्जा ।
- 3) थेरो आह "न च सो, न च अज्जो निरुज्झति ति ।
- 4) " एवमेव खो, महाराज, पज्जा सकिच्चयं कत्वा तत्थेव निरुज्झति, यं पन ताय पज्जाय कतं 'अनिच्च' न्ति वा 'दुक्ख' न्ति वा 'अनत्ता' ति वा, तं न निरुज्झति " ति ।
- 5) " एवमेव खो, महाराज, अद्धानस्सापि पुरिमा कोटि न पज्जायती " ति ।
- 6) "एवमेव खो, महाराज, कम्मानं नानाकरणेन मनुस्सा न सब्बे समका ।

Q.3. Answer in detail **any one** of the following

16

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर द्या.

- 1) Explain in detail attainment of Nagasena's arhathood
नागसेनाच्या अरहत्व प्राप्तीचे वर्णन करा
- 2) Explain the characteristics of 'Paññā'
पज्जेचे लक्षण स्पष्ट करा

Q.4. Answer in detail **any one** of the following

16

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर द्या.

- 1) Explain in detail 'Vedagupāṇho' with illustration.
'वेदगूपज्जो ' सोदाहरण स्पष्ट करा

Q.5. Write shortnote on **any two** of the following

16

खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर टीपा लिहा

- 1) सज्जा
- 2) चेतना
- 3) वितक्क

[3602] – 261

M.A. (Semester – II) Examination, 2009
PALI (Paper – II.1) (New Course) (Compulsory Paper)
Pali Grammar : Translation and Composition (2008 Pattern)
(Kaccāyana Vyākaraṇa)
कच्चायन व्याकरण

Time : 3 Hours

Marks : 80

- Q. 1 Explain the following aphorisms with illustrations. (any four) 20
 पुढील सूत्रे (नियम) सोदाहरण स्पष्ट करा. (कोणतेही चार) २०

१. सरा सरे लोपं ।
२. परद्वेभावो ठाने ।
३. अच्मो अभि ।
४. अं इति निगृहीतं ।
५. नये परं युते ।
६. इवण्णो यत्त वा ।
७. सये च ।

- Q. 2 Analyse following sandhi forms by quoting appropriate rules (any four). 16
 योग्य सूत्रांचा निर्देश करून पुढील संधी सोडवा (कोणतेही चार) १६

१. ख्वस्स
२. तज्जेव
३. नोपेति
४. लहुमेस्सति
५. यस्सिन्द्रियानि
६. धम्मक्षरे
७. पुथगेव

P.T.O.

Q. 3 Write short notes on any two.

04

कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

०४

१. सर
२. दीघ
३. व्यञ्जन

Q. 4 Answer in detail any one of the following.

15

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा

१५

1. Explain the composition of the Pali Grammatical tradition.

पालि व्याकरणाची परंपरा स्पष्ट करा.

2. Explain various types of Sandhi with illustrations and the procedure of carrying out the sandhi operation.

संधीचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा व संधीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Q. 5 Answer in detail any one of the following.

15

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१५

1. Explain the use of the accusative case with illustrations.

दुतिया विभक्तीचे उपयोग सोदाहरण स्पष्ट करा.

2. Explain the use of the dative case with illustrations.

चतुर्थी विभक्तीचे उपयोग सोदाहरण स्पष्ट करा.

Q. 6 Write an essay on any one of the following.

10

खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा.

१०

१. भगवा बुद्धो
२. मिलिन्दपञ्चो
३. चत्तारि अरियसत्तानि

M.A. (Semester – II) Examination, 2009
PALI (New Course) (2008 Pattern)
Cullavagga [Chapter 1 to 4]
(Compulsory Paper)
(Kammakhandhaka and Bhikkhunikhanda)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

1. Translate **any two** into **English** or **Marathi** :

16

कोणत्याही दोहोंचे मराठी अथवा इंग्रजीत भाषांतर करा.

1)

“बहुम्हि वत, भन्ते, रतने बुद्धवचने विज्जमाने
 अय्येन सुधम्मेन यदेव किञ्चि भासितं यदिदं तिलसङ्गुलिकाति । भूतपुब्बं, भन्ते,
 दक्खिणापथका वाणिजा पुरत्थिमं जनपदं अगमं सु वाणिज्जाय । ते ततो कुक्कुटिं आनेसुं ।
 अथ खो सा, भन्ते, कुक्कुटी काकेन सद्धिं संवासं कप्पेसि । सा पोतकं जनेसि । यदा
 खो सो, भन्ते, कुक्कुटपोतको काकवस्सं वस्सितुकामो होति, काककुक्कुटीति वस्सति;
 यदा कुक्कुटिवस्सं वस्सितुकामो होति, कुक्कुटिकाकाति वस्सति । एवमेव खो, भन्ते,
 बहुम्हि रतने बुद्धवचने विज्जमाने अय्येन सुधम्मेन यदेव किञ्चि भासितं यदिदं
 तिलसङ्गुलिका”ति । “अक्कोससि मं त्वं, गहपति, परिभाससि मं त्वं, गहपति । एसो
 ते, गहपति, आवासो, पक्कमिस्सामी”ति ।

2)

“इध पन, भिक्खवे, भिक्खु सम्बहुला सङ्घादिसेसा आपत्तियो आपज्जति
 परिमाणम्पि अपरिमाणम्पि, एकनामम्पि नानानामम्पि, सभागम्पि विसभागम्पि, ववत्थितम्पि
 सम्भिन्नम्पि । सो सङ्घं तासं आपत्तीनं समोधानपरिवासं याचति । तस्स सङ्घो तासं
 आपत्तीनं समोधानपरिवासं देति । सो परिवसन्तो अन्तरा सम्बहुला सङ्घादिसेसा आपत्तियो
 आपज्जति परिमाणायो पटिच्छन्नायोपि अप्पटिच्छन्नायोपि । सो सङ्घं अन्तरा आपत्तीनं
 मूलायपटिकस्सनं याचति । तं सङ्घो अन्तरा आपत्तीनं मूलाय पटिकस्सति धम्मिकेन कम्मेन
 अकुप्पेन ठानारहेन, धम्मेन समोधानपरिवासं देति, अधम्मेन मानत्तं देति, अधम्मेन
 अब्भेति । सो, भिक्खवे, भिक्खु अविसुद्धो ताहि आपत्तीहि ।

3)

“सुणातु मे, भन्ते, सङ्घो । अम्हाकं इमस्मिं अधिकरणे विनिच्छियमाने
 अनन्तानि चेव भस्सानि जायन्ति, न चेकस्स भासितस्स अत्थो विज्जायति । यदि सङ्घस्स
 पत्तकल्लं, सङ्घो इत्थन्नामज्ज इत्थन्नामज्ज भिक्खुं सम्मन्नेय्य उब्बाहिकाय इमं अधिकरणं
 वूपसमेतुं । एसा जत्ति ।

“सुणातु मे, भन्ते, सङ्घो। अम्हाकं इमस्मिं अधिकरणे विनिच्छियमाने अनन्तानि चेव भस्सानि जायन्ति, न चेकस्स भासितस्स अत्थो विज्जायति। सङ्घो इत्थन्नामज्ज इत्थन्नामज्ज भिक्खुं सम्मन्नति उब्बाहिकाय इमं अधिकरणं वूपसमेतुं। यस्सायस्मतो खमति इत्थन्नामस्स च इत्थन्नामस्स च भिक्खुनो सम्मुति उब्बाहिकाय इमं अधिकरणं वूपसमेतुं, सो तुण्हस्स; यस्स नक्खमति, सो भासेय्य।

2. Explain **any four** with reference to the context.

16

कोणत्याही चारांचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

- 1) यो छादेति सो दुक्कटं देसापेतब्बो।
- 2) सो सङ्घं तासं आपत्तीनं समोधानकरिवासं याचति।
- 3) अधम्मवादी पुगलो अधम्मवादी सम्बहुला अधम्मवादी सङ्घो।
- 4) यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो आयस्मन्तं दब्बं मल्लपुत्तं सेनासनपञ्जापकञ्च भत्तुद्वेसकञ्च सम्मन्नेय्य।
- 5) दिन्नं सङ्घं उदायिस्स भिक्खुनो तिस्सन्नं आपत्तीनं छारत्तं मानत्तं।
- 6) “न, भिक्खवे, मानत्तचारिकेन भिक्खुना पकतत्तस्स भिक्खुनो पुरतो गन्तब्बं, न पुरतो निसीदितब्बं।

3. Write a detailed note on अधम्मकम्मद्वादसक and धम्मकम्मद्वादसक of पापिकाय दिट्ठिया.

16

OR/किंवा

आपत्तिया अप्पटिकम्मे उक्खेपनीयकम्मं.

अधम्मकम्मद्वादसक आणि धम्मकम्मद्वादसक (‘पापिकाय दिट्ठिया’ मधील) किंवा आपत्तिया अप्पटिकमे उक्खेपनीयकम्मं यावर सविस्तर टीप लिहा.

4. Explain in detail पारिवासिकवत्तं OR मूलायपटिकस्सनारहवत्तं पारिवासिकवत्तं किंवा मूलायपटिकस्सनारहवत्तं सविस्तर स्पष्ट करा.

16

5. Write critical paragraph on विवेचक परिच्छेद लिहा.

16

- 1) परिवास

OR

- 2) समूलायसमोधानपरि वासचतुस्सत्तं.